

DRI 2001 Demokrati og og. Styring i informasjonssamfunnet

1. Forelesning 23 aug. 2007 Introduksjon

Introduksjon til DRI 2001- 1. forelesning 23. august 2007

- Penum:
- <http://www.uio.no/studier/emner/jus/afin/DRI2001/h07/pensumliste.xml>
- Grunnbøkene og kompendiet, tilleggslitteratur
- Forelesningene
- Obligatoriske oppgaver og gruppeundervisningen
 - 3 obligatoriske gruppeoppgaver
- Forelesningsplanen
 - http://www.uio.no/studier/emner/jus/afin/DRI2001/h07/Forelesningsplan%20DRI2001_h07_260607_a_j.doc

DRI2001 h07 - Introduksjon 23. aug. 2007 Arild Jansen

1

Hva lærer du?

Med "Demokrati og offentlig styring i informasjonssamfunnet" vil du få innsikt i problemstillinger knyttet til bruk av IKT i demokratiske institusjoner og offentlig forvaltning. Du vil lære å foreta selvstendige vurderinger av digitale løsninger for folkevalgte organer og offentlig forvaltning, i lys av rettslige, informatiske og samfunnsvitenskapelige betraktninger.

1) E-demokrati og valg

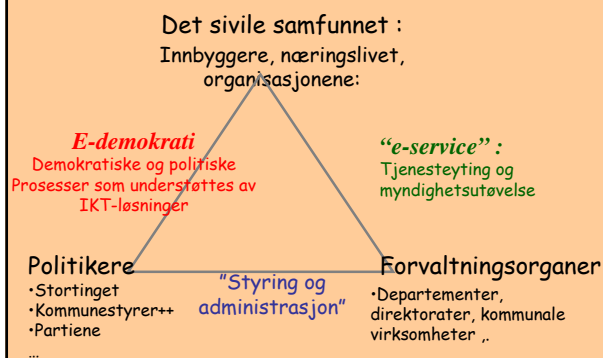
2) Systemutvikling og automatisering av beslutninger

3) Elektronisk forvaltning: Nye infrastrukturer, nye arbeidsformer og nye [digitale] skiller?

DRI2001 h07 - Introduksjon 23. aug. 2007 Arild Jansen

2

Den digitale forvaltningen

DRI2001 h07 - Introduksjon 23. aug. 2007 Arild Jansen

3

"Styring og administrasjon"

- Tradisjonelle intern-administrative løsninger (budsjett/regnskap, personal&lønn, interne registre/databaser, arkiv- og journalsystemer men i dag også IKT-løsninger som understøtter planlegging, beslutning og iverksettelse av politiske vedtak, f eks
 - Økonomi- og resursstyring, personaladm systemer
 - Arkivsystemer
 - Ledelsesstøtte
 - Kontor- og beslutningsstøtte-systemer
 - GIS-systemer
 - NB: Mange systemer vil brukes til ulike formål

DRI2001 h07 - Introduksjon 23. aug. 2007 Arild Jansen

4

"eService"

Tjenesteyting og myndighetsutøvelse overfor borgere og næringsliv:

- Statlige tjenester
 - Samordnet opptak, Lånekassas søknadsrutine, elektronisk selvangivelse, Altinn
- Elektroniske tjenester på kommunale nettsider
 - <http://www.asker.kommune.no/>
 - <http://www.barum.kommune.no/>

"eDemokrati": IKT brukt i politiske prosesser

Noen eksempler på slike demokrati-fremmende IKT-løsninger

- www.stortinget.no
- <http://www.larvik.kommune.no/>
- <http://www.kristiansand.kommune.no/>
- <http://www.asker.kommune.no/>

2) Automatisering av beslutninger

Skatteetatens datamaskiner tar bare store feil

Skatteoppgjøret kan inneholde feil for mange skatteyttere. Griemen for brukte avvik i ligningsstatens datamaskiner er oppgjørsgjeld i 6 trysider som er betalt. Skatteetatens datamaskiner har da for raskt, eller for sakte.

PETER MARKOVSKI

Morges ribente. Odelmannen Jan Erik Fleming ble for fulgte kvarta for et slag da ligningsstaten oppgir han til Norges rikste mann gjennom fallene, med en femmer på 23 millioner kroner.

Men den ligningsstatens datamaskiner gjorde en feil utfyllingen av den selvregulering, eller da for for at det blir oppgjør.

Arbeidsledige fikk 33 mill. fra Aetat

Dei arbeidsledige 34 dagene fra Bankerud fikk ved en feilregning utbetalt 33 millioner kroner fra Aetat. Nå er han sikret for grovt underslag etter at han overførte pengene til sin sparekonto.

PER-IVAR NIKOLAISEN

Etterbetaling. Egert 5000 nordmenn fikk feil pensjon

Etter en datatabbe fikk 5000 pensjonister i fjor ubetalt for mye eller for lite pensjon.

PER-ANDERS MADSEN

JOHANSEN

Rikseveljøene krittiserer trygdedirektor Dagfinn Heyrbyen for svakt i trygdestatens kontrollsystem, som skal hindre at pensjonister får feil pensjon. En datatabbe førte til at trygdekontrollene ikke opplyste at 5000 pensjonister enten hadde fått for mye eller for lite penger fra Folketrygden.

Fellen oppsto da Folketrygdeverket mottok en detalj fra Skattedirektoratet. Fellen inneholdt opplysninger om alle pensjonister som hadde inntekt med ordren av pensjonen i 1999. Denne informasjonen var helt avgjørende for å sikre at pensjonisten blir berettiget til å riktig inntekt. Men trygdestatens godte en alvorlig tabbe da opplysningene skulle lagres, datatabbe ble lastet med på en datamaskin med for liten plass. Dermed forsvant 25 prosent av datamengdene.

Hvordan utvikler vi gode informasjonssystemer?

- Hva er systemutvikling (SU)
- Hvordan organiserer vi en systemutviklingsprosess
 - Hvem bør delta
 - Hvilke faser består arbeidet i
 - Hvilke krav må vi stille til arbeidet
 - Hvordan kan vi sikre kvaliteten på det ferdige system

DRI 2001 Demokrati og og. Styring i informasjonssamfunnet

1. Forelesning 23 aug. 2007 Introduksjon

1) E-demokrati og valg

DRI2001 h07 - Introduksjon 23. aug. 2007 Arild Jansen

9

Åpner for internettvalg i 2011

Regjeringen ønsker å øke den yngre generasjons valgdeltakelse ved hjelp av internettvalg, men testingen kommer ikke i gang før 2011.

- Ifølge et NRK-intervju med politisk rådgiver i departementet, Geir Pollestad (Sp), har han lovet at personlige datamaskiner skal kunne tas i bruk til å stemme ved neste kommunvalg i 2011. På spørsmål fra Computerworld er utfordringene noe modererte.
- Det var nok litt spissformulert fra NRKs side. Men det vi har sagt er at elektronisk valg er fremtiden og at vi tror folk er interessert i å stemme på denne måten, svarer han til ukens papirutgåve av Computerworld.
- **LES OGSÅ:** [Lifrauen planlegger e-valg](#)
- To kriterier må oppfylles for at et slikt valg kan gjennomføres. For det første må det utarbeides en teknisk løsning som folk har tillit til. Det er i dag ekstremt stor tillit til valgsystemet i Norge, så dette er derfor viktig, mener Pollestad. For det andre må valget kunne garanteres å være hemmelig. Det siste blir spesielt vanskelig.
- Pollestad tror muligheten kan by seg ved neste kommunevalg.
- Det er aktuelt for stortingsvalget i 2009. Dette fordi feil i én valgkrets kan virke inn på hele landet. Så dersom vi skal teste ut dette, bør det være i forbindelse med et kommunevalg. Dermed blir første muligheten i 2011.
- Også Valgforsker Bjarne Kristiansen ved TNS Gallup er overbevist om at internettvalg er løsningen for å få studenter og ungdom til å berylle seg av stemmeretten.
- Enhver letthelse i stemmegivning vil trolig bidra til å øke deltagelsen. Dette gjelder spesielt for studenter som ikke har tilhørighet til spesifikke kommuner, sier han til Computerworld.
- Eks-politiker Paul Chaffey (SV) hevder derimot at det må styrkes lut til enn nye valgordninger for å få den yngre generasjon på banen.
- Det er først og fremst politikernes skyld at det ikke er spennende med valg. Primært bør man lete etter forklaringer i selve politikken. Det er ikke ungdommens skyld.

DRI2001 h07 - Introduksjon 23. aug. 2007 Arild Jansen

10

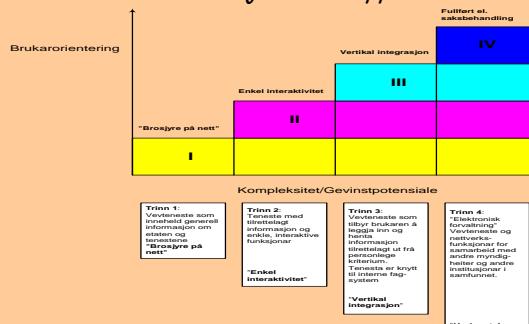
Elektronisk forvaltning: Nye infrastrukturer og endrede arbeidsformer

- Informasjonsinfrastrukturer - de nye elektroniske informasjonsveiene, eks
 - www.Brreg.no
 - www.Regjeringen.no
 - www.Lovdata.no
- Tverrsektorielt samarbeid - eksemplet Altinn
 - www.altinn.no
 - <http://www.samordnaopptak.no/>
 - <http://www.lanekassen.no>
- Rettslige perspektiver på informasjonsinfrastrukturer

DRI2001 h07 - Introduksjon 23. aug. 2007 Arild Jansen

11

Et internasjonalt rammeverk for å klassifiserer offentlige nettsteder: Den såkalte tjenestetappa

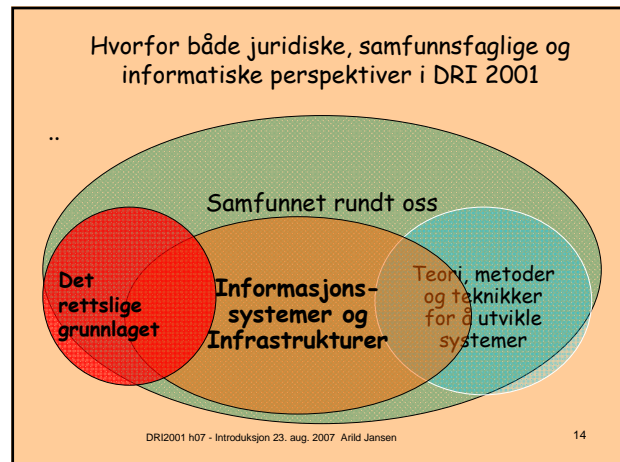
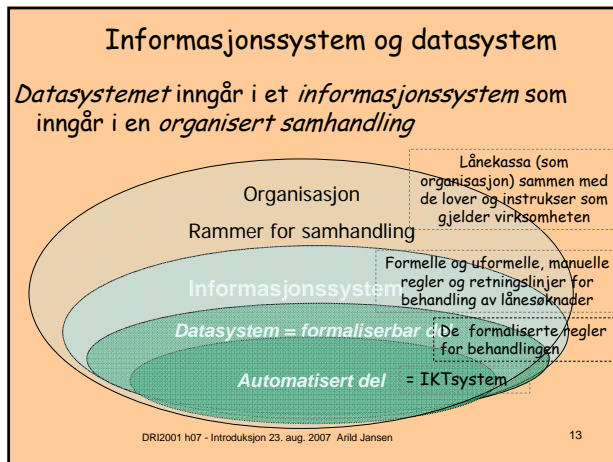

DRI2001 h07 - Introduksjon 23. aug. 2007 Arild Jansen

12

DRI 2001 Demokrati og og. Styring i informasjonssamfunnet

1. Forelesning 23 aug. 2007 Introduksjon

- ### IKT-læringsmål for DRI2001:
- Beherske grunnleggende om nettsted, inkludert dynamikk/interaksjon (HTML ++)
 - Kvalitetskriterier for offentlige nettsteder
 - Litt om utvikling av informasjonssystemer (fasene i en systemutviklingsprosess og organisering)
 - Kunne lage en enkel database (f eks. ved Access)
 - Ha grunnleggende kjennskap til XML
 - Kjenne til noen sentrale egenskaper ved informasjonsinfrastrukturer og eksempler på slike i forvaltningen.
- DRI2001 h07 - Introduksjon 23. aug. 2007 Arild Jansen 15

- ### Litt om etiske retningslinjer for bruk av UiO's IKT-ressurser
- Datasikkerhet
 - Respekt for andre brukere
 - Sømmelig bruk av e-post og nettsider
 - Personvern
 - Rettigheter til programvare og data (inkludert bildemateriale)
- <http://www.usit.uio.no/it/student/reglement.html>
- DRI2001 h07 - Introduksjon 23. aug. 2007 Arild Jansen 16